

ЗДРАВЕН СТАТУС НА НАСЕЛЕНИЕТО В ОБЛАСТ КЮСТЕНДИЛ КЪМ 7 СЕПТЕМВРИ 2021 ГОДИНА

Окончателни данни

По време на преброяване 2021 е получена информация за три основни характеристики на здравния статус на населението: самооценка на здравето, наличие на ограничения в ежедневните дейности поради здравословен проблем (лица с ограничение) и хора с увреждания.

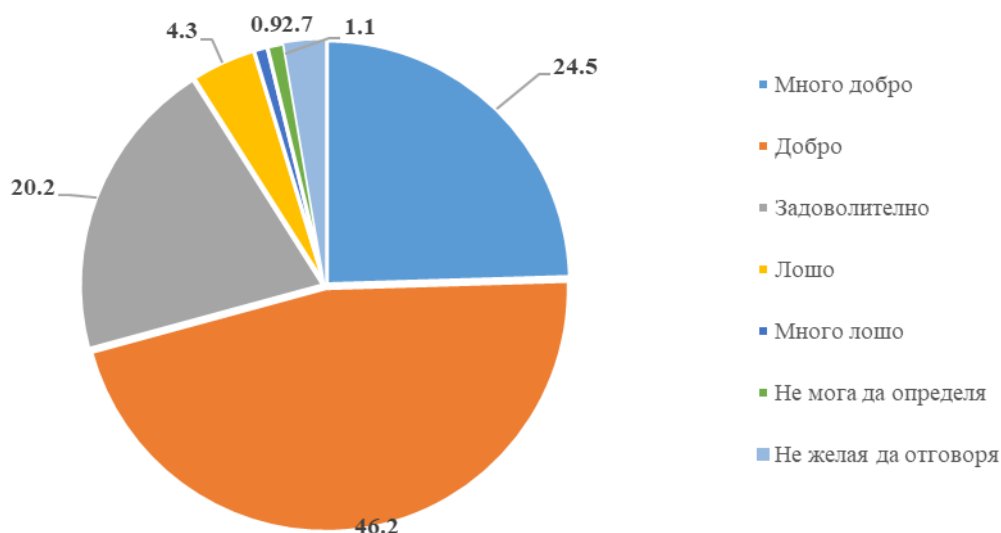
Съгласно националното законодателство и методологията на преброяването въпросите по темата за здравния статус са доброволни. Тъй като част от населението на страната не беше обхванато по време на преброяването, и за нея бяха добавени данни от административни източници, структурите и съответните коефициенти, характеризиращи здравния статус на населението са изчислени към общия брой на отговорилите лица, а не към цялото население.

Самооценка на здравето

Изследователите приемат, че хората оценяват комплексно наличието или отсъствието на заболявания, функционалните ограничения и ограничаването на дейностите в ежедневния живот, дължащи се на причини, свързани със здравето. Зададеният въпрос „Как най-общо оценявате Вашето здраве?“ е субективна оценка на лицата с петстепенна скала за отговор и се отнася за здравето като цяло, а не за моментното здравословно състояние.

Към 7 септември 2021 г. в област Кюстендил най-големи са броят и относителният дял на лицата, които самоопределят здравето си като **добро** - 50 374 (46.2%), следвани от **много добро** - 26 700 (24.5%), и **задоволително** - 21 994 (20.2%). Като **лошо** и **много лошо** оценяват здравето си съответно 4 697 и 967 души, или 4.3 и 0.9% (фиг.1). Лицата, които са посочили, че **не могат да определят**, са 1 249 (1.1%). Отговор „**Не желая да отговоря**“ са отбелязали 2 979, или 2.7% от отговорилите лица.

Фиг. 1. Структура на населението по самооценка на здравето в област Кюстендил към 7 септември 2021 година¹

Самооценката на здравето в голяма степен зависи от пола и възрастта на лицата. Мъжете са по-позитивни и по-често определят здравето си като много добро и добро (73.4%) в сравнение с жените (68.3%).

Възрастта оказва съществено влияние при даваната самооценка на здравето. За децата на възраст 0 - 14 години като много добро или добро е оценено здравето на 95.0% от момчетата и на 96.1% от момичетата.

С повишаването на възрастта намалява броят и съответно дялът на населението с добро или много добро здраве, а се увеличават лицата, които оценяват здравето си като задоволително, лошо и много лошо. Сред най-възрастните, на 65 и повече години, като много добро и добро оценяват здравето си 44.0% от мъжете и 38.7% от жените. Задоволително е то за 39.9% от мъжете и 42.5% от жените.

На различията в самооценката на здравето оказва влияние и етническата група, към която се определят преброяваните лица. От определилите се като българи 69.8% са оценили здравето си като добро или много добро. Като задоволително оценяват здравето си 20.9%, а 5.4% - като лошо или много лошо. В тази група дяловете на тези, които не могат да оценят здравето си или не желаят да отговорят на въпроса са съответно 1.2 и 2.7%.

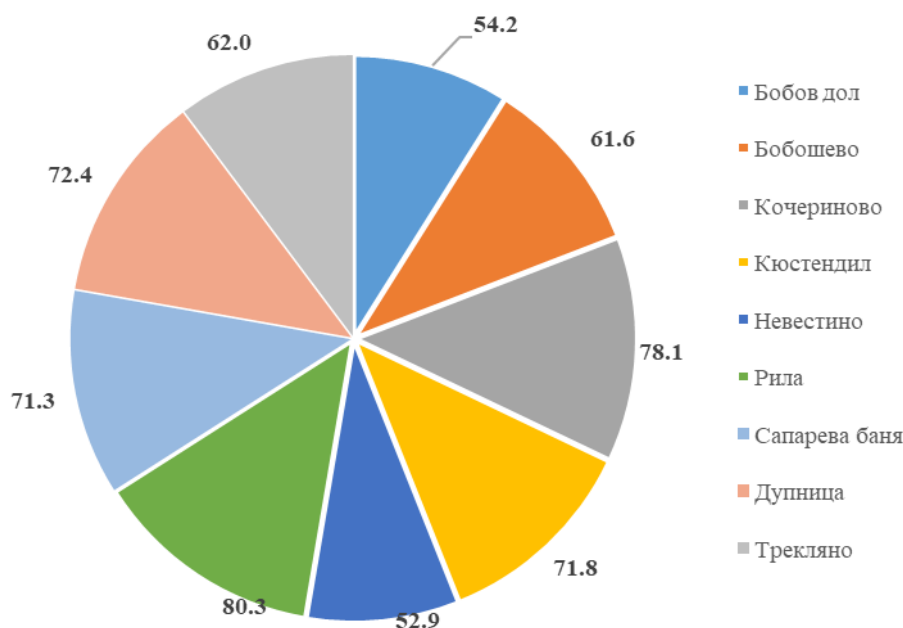
¹ В представянето на структурата на населението по самооценка на здравето и изчисляването на относителните дялове на съответните категории не са включени лицата, добавени от административни източници, поради особеността на въпроса и необходимостта от самооценка от преброяваните лица.

Най-позитивни са лицата от ромския етнос, 86.8% от които определят здравето си като много добро или добро. В сравнение с останалите етноси в страната сред ромите са най-ниски дяловете на лицата, определящи здравето си като задоволително (9.8%) или не могат да оценят своето здраве (0.2%). Като лошо или много лошо оценяват здравето си 2.8% от самоопределилите се като роми, а 0.4% от тях не желаят да отговорят на въпроса.

Териториално разпределение на населението по самооценка на здравето

Лицата, оценили здравето си като много добро и добро към 7 септември 2021 г. в област Кюстендил съставляват 70.7% от отговорилите на въпроса, при 72.1% за страната.

Фиг. 2. Относителен дял на лицата, оценили здравето си като много добро и добро, по общини в област Кюстендил към 7 септември 2021 година

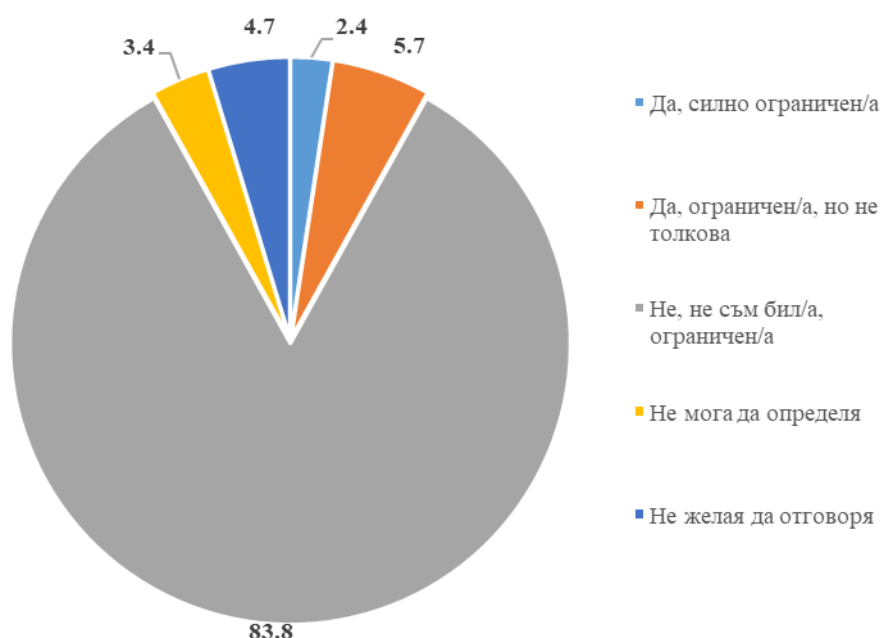
В териториален аспект по-висок е дялът на тези лица в общините Рила (80.3%), Кочериново (78.1%), Дупница (72.4%) и Кюстендил (71.8%) (фиг.2). Най-нисък е дялът на лицата в много добро и добро здраве в общините Невестино (52.9%), Бобов дол (54.2%) и Бобошево (61.6%).

Лица с ограничения

Самооценката на здравето е обобщаваща характеристика, която може да бъде допълнена с информация за лицата с ограничения поради здравословен проблем през последните шест и повече месеца. Двата въпроса трябва да се разглеждат независимо един от друг, тъй като невинаги наличието на ограничение води до отрицателна самооценка на здравето, особено в младите възрасти.

Към 7 септември 2021 г. в област Кюстендил 2 568 души, или 2.4% от лицата, отговорили на доброволния въпрос, са били **силно ограничени** при извършване на обичайните за хората дейности поради здравословен проблем през последните шест и повече месеца (фиг. 3). **Ограничени, но не толкова силно**, са били 6 224, или 5.7%. **Не са били ограничени** 91 359 души, или 83.8%. **Не могат да определят** 3 662 души, или 3.4%, а 5 147, или 4.7% от лицата **не желаят да отговорят на въпроса**.

Фиг. 3. Относителен дял на лицата с ограничения през последните шест и повече месеца поради здравословен проблем в област Кюстендил към 7 септември 2021 година

Възрастта е определяща по отношение на разпределението на лицата с ограничения. Сред децата на възраст до 14 години 1.3% са били ограничение при извършване на обичайните за хората дейности поради здравословен проблем, а 92.3% не са имали ограничения през последните шест и повече месеца. С увеличаване на възрастта дялът на лицата с ограничение нараства до 6.8% във възрастовата група 45 - 64 години и 17.1% сред най-възрастните на 65 и повече години.

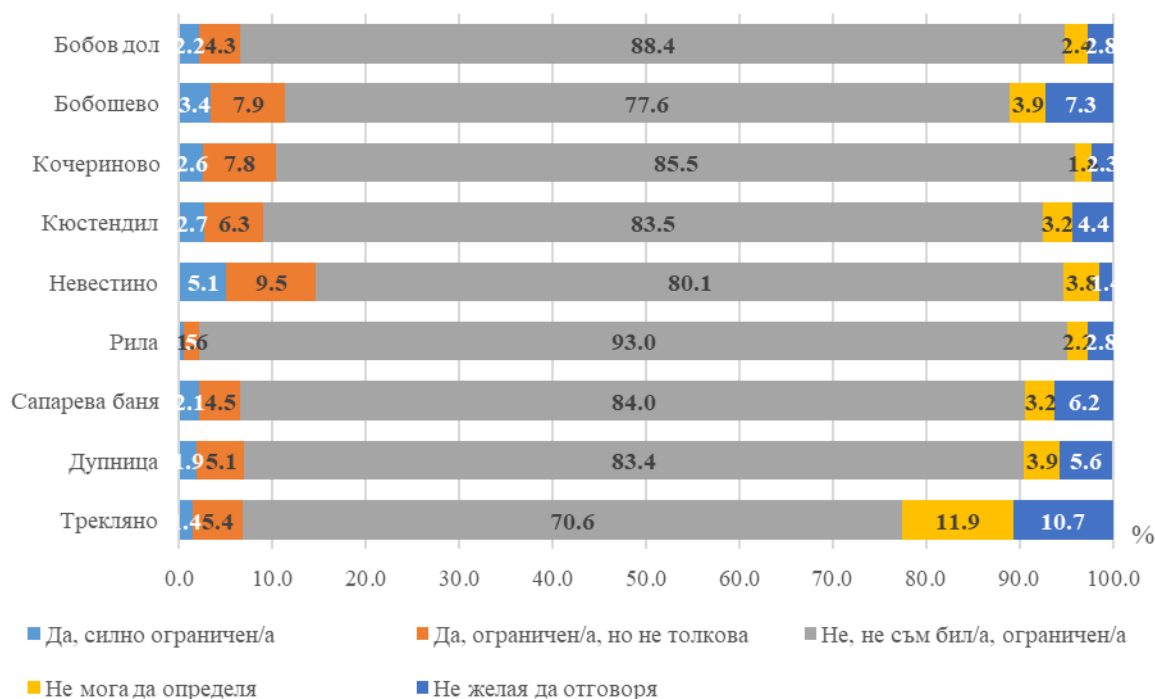
Ранжирането на етническите групи по структурата на лицата с ограничения през последните шест и повече месеца поради здравословен проблем е сходно на самооценката на здравето. Сред лицата от българския етнос 83.5% не са били ограничени в своята ежедневна дейност през последните шест и повече месеца поради здравословен проблем. Относителните дялове на лицата, изпитващи силни и не толкова силни ограничения са съответно 2.5% и 5.9%.

Без ограничения в ежедневната си дейност в област Кюстендил са 80.4% от турската етническа група и 91.4% от ромската. За тази категория лица сред останалите етнически групи относителният дял е 86.5%. Ограничения (силно и не толкова силно) изпитват 5.4% от турската етническа група и 3.1% от ромите. За лицата от останалите етноси дялът е 6.4%.

Териториално разпределение на населението по наличие на ограничения

Относителният дял на лицата с ограничения към 7 септември 2021 г. общо за областта е 8.1%. В териториален аспект стойностите на показателя варират от 2.1% в община Рила до 14.7% в община Невестино. При една трета от общините дялът на лицата с ограничения е по-голям от този за страната, като с най-високи дялове са общините Невестино (14.7%), Бобошево (11.2%) и Кочериново (10.4%). С най-ниски дялове на лицата с ограничения са общините Рила (2.1%), Бобов дол (6.5%) и Сапарева баня (6.6%).

Фиг. 4. Относителен дял на лицата с ограничения през последните шест и повече месеца поради здравословен проблем в по общини към 7 септември 2021 година

Хора с увреждания

Хора с увреждания са лицата с трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане, освидетелствани с ТЕЛК/НЕЛК. Съгласно националното законодателство степента на трайно намалена работоспособност, съответно видът и степента на увреждане се определят в проценти спрямо възможностите на здравия човек.

Към 7 септември 2021 г. в област Кюстендил **призната трайно намалена работоспособност или степен на увреждане** имат 13 975 лица. От тях 395 са деца, а 13 580 са лица на възраст 16 и повече навършени години (табл. 1)¹.

¹ Разпределението на лицата по възраст е съгласно националното законодателство.

1. Лица с увреждания по трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане в област Кюстендил към 7 септември 2021 година

Трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане	Брой	Структура - %
На 16 и повече навършени години - общо	13 580	100.0
До 50%	966	7.1
От 50 до 70%	4 306	31.7
От 71 до 90%	4 692	34.6
Над 90%	3 616	26.6
Деца - общо	395	100.0
До 50%	33	8.4
От 50 до 70%	161	40.8
От 71 до 90%	107	27.1
Над 90%	94	23.8

Сред лицата на възраст 16 и повече години в структурата по степен на трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане най-голям е броят и съответно относителният дял на лицата в групата от 71 до 90% - 4 692, или 34.6% от лицата с увреждания, за които има налична информация по този въпрос. Следва групата от 50 до 70%, в която се отнасят 4 306 лица, или 31.7%. Групата с най-тежки увреждания - над 90%, включва 3 616 лица на възраст 16 и повече години, или 26.6% от лицата с увреждания в тази възрастова група. Най-малък е дялът на лицата с до 50% трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане - 966, или 7.1%.

Разпределението на децата по степен на увреждане показва, че най-многобройна е групата на тези с 50 до 70% вид и степен на увреждане - 161, или 40.8% от децата с увреждания. Следва групата от 71 до 90% - 107 деца, или 27.1%. С най-тежки увреждания - над 90%, са 94 деца, или 23.8%, а най-малобройна е групата на децата с до 50% вид и степен на увреждане - 33, или 8.4%.

Хора с увреждания и етнос

Сред лицата на възраст 16 и повече години, в област Кюстендил в зависимост от етническата група, към която се самоопределят, най-висок е интензитетът за турската етническа група - 143 на 1 000 са лица с увреждания. Сред българите на 1 000 души от населението на възраст 16 и повече години за 141 са установени увреждания. При ромите този показател е 139 на 1 000 души от населението на тази възраст. Стойността на коефициента за лицата, самоопределили се към други етнически групи - 77 на 1 000 души.

При децата най-висок е коефициентът на разпространение на уврежданията за ромската етническа група - 41 на 1 000 деца с увреждания. Сред децата от българския етнос интензитетът е 24 на 1 000.

Хора с увреждания и образование

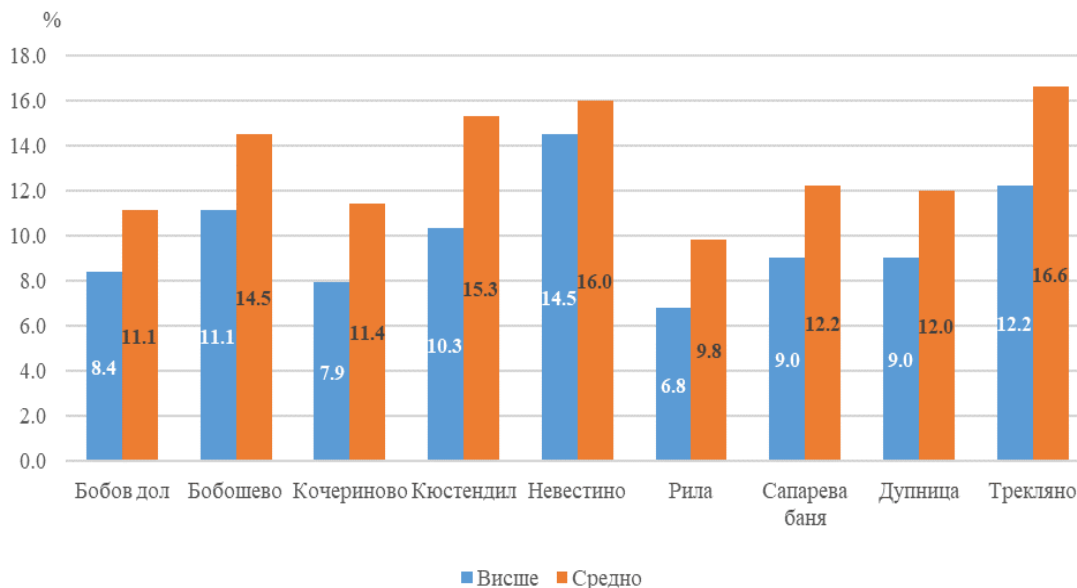
Данните от Преброяване 2021 показват, че лицата с увреждания в област Кюстендил са с по-ниско образователно ниво в сравнение с тези, които нямат увреждания. Към 7 септември 2021 г. най-много лица с призната трайно намалена работоспособност/вид и степен на увреждане има сред никога непосещаващите училище както за децата (750 на 1 000), така и за лицата на възраст 16 и повече години (507 на 1 000). Сред населението с незавършено начално образование на 1 000 души над 16 години 230 са с увреждания, а при децата - 38. Сходни са коефициентите на интензитет и за лицата с начално и основно образование.

Много по-нисък е интензитетът на хората с увреждания, сред населението, което има по-висока степен на завършено образование. На 1 000 лица на възраст 16 и повече години със средно образование 134 имат намалена работоспособност/ степен на увреждане. Най-ниско е равнището на този показател за лицата, които имат висше образование - 96 лица с увреждания на 1 000 души от висшистите сред населението на възраст 16 и повече години. Установените различия в разпространението на уврежданията сред населението с различна образователна степен може да се обясни с обстоятелството, че настъпилите увреждания на хората ограничават техните възможности за придобиване на по-високо образование и от друга страна, хората с по-ниско или без образование са изложени на по-голям риск за увреждане на здравето им в тяхната трудова заетост.

Териториално разпределение на хората с увреждания

Относителният дял на лицата с увреждания на възраст 16 и повече години с по-висока степен на завършено образование по общини варира в широки граници - от 9.0% в община Рила до 15.9% в община Трекляно (фиг. 5).

Фиг. 5. Относителен дял на лицата с увреждания на възраст 16 и повече години с по-висока степен на завършено образование към 7 септември 2021 г. по общини

Относителният дял на лицата с увреждания на възраст 16 и повече години с по-висока степен на завършено образование е най-нисък в общините Рила (9.0%), Кочериново (10.7%), Бобов дол (10.8%) и Дупница (11.2%), а с най-високи дялове са общините Трекляно (15.9%), Невестино (15.8%) и Бобошево (14.0%). Относителният дял на лицата с по-ниска степен на завършено образование в тази възрастова група е най-нисък в община Рила (12.2%), а най-висок в община Невестино (28.8%).

Националният статистически институт ще оповестява поетапно резултатите от Преброяване на населението и жилищния фонд през 2021 година. Графикът за публикуване на данните може да намерите на сайта на НСИ в Календар за публикуване на данните от Преброяване 2021. Основни данни ще бъдат публикувани в Информационна система ИНФОСТАТ, както и ще бъдат предоставяни по заявки на потребители в съответствие със [Списъка на стандартните статистически показатели](#) и [Правилника за предоставяне на статистически продукти и услуги](#).